

SVENSKA AMBASSADEN I AUSTRALIEN

SVENSK GLANS INYBYGGARLAND

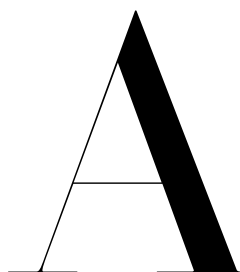
Med en prisbelönt ambassad blev Sverige 1951 en av de första länderna att flytta ut till »landsortshålan« Canberra. Nu skiner åter den vita längan med sitt koppartak.

TEXT Lars Hjertberg FOTO Morteza Taberi, Guida Moseley Brown Architects samt SFV

I representationsdelen ligger de inbjudande rummen med restaurerade originalgolv av She-oak i fil. Den öppna spisen till vänster är gjord av grön kolmårdsmarmor och till höger ses glasörrarna ut till terrassen.

»Hösten 2015 sträcker den vita längan åter stolt på sig.«

lla var överens. Den svenska ambassad, som hösten 1951 stod inflyttningsklar i Canberra-stadsdelen

Yarralumla, var verkligen något utöver det vanliga.

Bakom ett tilltalande yttre i smäckra skandinaviska drag kunde besökare dra med handen över svenskt trä, beundra smäländsk glaskonst från Orrefors och njuta av värmen från den öppna spisen i grön kolmårdsmarmor. Koppartakets lyster låg som en garnering över hela härligheten.

Vid den här tiden såg UD helst att en svensk beskickning i hela sitt uttryck andades Sverige. Form, material, inredning – allt.

Idag är strategin den motsatta.

Den vita, vidsträckta tvåvåningsbyggnaden erbjuder generöst ljusinsläpp i alla rum – inte minst viktigt under åren då all personal enligt gällande regler måste ha sin bostad i ambassaden.

Anslutande terrasser lockar med närhet till den stora parkens grönska, där kängurur vid flera tillfällen siktats mellan eucalyptusträden.

NÄR DEN SVENSKA ambassaden 1952 utsågs till vinnare av det prestigefyllda arkitekturpriset »Sir John Sulman

Innanför den knallblå entrédörren på husets kortsida breder ambassadens representationsrum ut sig. Kansliet har lokaler i båda planen, medan de privata bostäderna begränsas till andra våningen.

Efter mer än 60 års lång och trogen tjänst var ambassaden 2014 i behov av en rejäl renovering. Rör och installationer byttes ut, ytskikt sågs över, originalfönster försågs med energiglas och rumsindelningen uppdaterades.

Alldeles innanför representationsdelens entré skildrar glaskonstnären Sven Palmqvist den långa färden från Sverige till Australien över fyra fantasieggande paneler. Ambassaden ville visa svenskt hantverk och design av toppklass.

»Aldrig tidigare hade en byggnad i Canberra uppmärksammats av juryn.«

Award for Public and Monumental Buildings« var det en smärre sensation. Aldrig tidigare hade en byggnad i Canberra uppmärksammats av juryn.

DET VAR CONSTANS Lundquist, svensk generalkonsul i Sydney, som 1947 fick uppdraget att leda byggnadsprojektet på den 30 000 kvadratmeter stora tomten i södra delarna av Canberra.

Han kontaktade sin äldre bror Edvard, som vid den här tiden var länsarkitekt i Västmanland.

Edvard Lundquist fattade penna och levererade skisser, som senare bearbetades av den välrenommerade arkitektbyrå Peddle, Thorp & Walker med säte i Sydney.

EFTER MER ÄN 60 års intensiv verksamhet var det 2014 tydligt att ambassadbyggnaden behövde en rejäl översyn. Trasiga rör, slitna elinstallationer och bristande ventilation påskyndade renoveringsbehovet. Samtidigt som planlösningen uppdaterades, sågs också husets ytskikt över. Väggarnas tegel ströks med en tunn, vit puts som gav byggnaden tillbaka sin ursprungliga lyster, och de svenska originalfönstren från Åtvidaberg försågs med energiglas.

Hösten 2015 sträcker den vita längan åter stolt på sig. Med nytt koppartak, moderna energifönster och förbättrad tillgänglighet är svenska ambassaden i Canberra nu redo att möta nya uppdrag i rikets tjänst. *

I den stora parken installerades redan 2007 solpaneler som svarar för ambassadens hela årsförbrukning av el. Under den australiska sommaren i december-januari blir det emellanåt 35 grader varmt, och andra ambassader inspireras nu av Canberras miljöatsning.

»DET VAR ETT LÅNGT ÅR ... MEN DET VAR DET VÄRT.«

Ambassadör Pär Ahlberger ledde återinvigningen av ambassaden i mitten av november. Han är mycket nöjd med restaureringen.

– Framförallt för att SFV har lyckats behålla fastighetens karaktär. Till och med de gamla fönstren, tillverkade i Åtvidaberg, har bevarats. Men nu med dubbla energiglas, vilket

imponerar på australierna. Här har man fortfarande enkelglas, berättar han.

Han är imponerad över förmågan att hitta skickliga hantverkare.

– Inte minst att man hittat folk som kan lägga koppartak. Det förekommer inte i Australien, men nu ser det ut som ett svenskt koppartak. Ett annat exempel är

luftkonditioneringen, som byggts in i residensets fina golv.

Han är också glad att den svenska ambassadens år i tillfälliga baracker är över.

– Det var ett långt år, kokhett på sommaren och en vinterdag hade vi is i toaletten. Men det var det värt. Huset är från 1951 och en del av badrummen var kvar från den tiden.

ERFARENHET LEDER RÄTT

*Att totalrenovera en stor fastighet är en prövning.
Det blir inte lättare om den ligger på andra sidan jorden.*

TEXT Tomas Eriksson

Det är nästan 70 år sedan det första spadtaget togs vid den svenska ambassaden i Canberra. Därmed hade det mesta i fastigheten sett sina bästa dagar, vilket en inspektion under 2013 gav vid handen. Inget annat än en total restaurering, där byggnaden gjordes stomren och alla vatten-, avlopps- och elledningar byttes ut, var aktuellt. Men med den lilla haken att fastighetsförvaltaren SFV sitter närmare 16 000 kilometer, fågelvägen, från Canberra. Men Lennart Karlsson, förvaltare av 14 ambassader runt om i världen och hans kollega Thomas Svärd har varit med förr och vet vad som krävs.

- 2013 tog Lennart Karlsson med sig en svensk trojka bestående av arkitekt, vvs-specialist och el-specialist till Canberra för att göra ritningar och beskrivningar över vad som borde göras.

- I samband med detta togs beslut om att lokal bygglag skulle gälla. Inte svensk, vilket är en möjlighet.

- Ambassadpersonalen flyttades ut i tillfälliga arbetsbaracker i den 30 000 kvadratmeter stora ambassadträdgården.

- Därefter upphandlades en lokal grupp med arkitekt, el- och vvs-specialist. De fick ta del av sina svenska kollegers handlingar och anpassa dem till lokala förutsättningar.

- Lokal entreprenör upphandlades för en totalentreprenad med fast pris. Den fick arbeta under ledning av en lokal projektledare, som i sin tur stod i kontakt med Stockholm.

- Ungefär varannan månad åkte någon från SFV ner till Canberra för att inspektera arbetet.

Tio månader från byggstart var den vackra ambassaden med den vita fasaden och koppartak helt nyrestaurerad, med en delvis ny planlösning, nya ytskikt och installationer.

Uppspaltat i listform låter det enkelt. Men det finns förstas en del att kämpa med. Enligt Lennart Karlsson är det

Ambassaden nyinvigdes i november.

viktigaste vid ett stort bygge så långt bort att man är på det klara med vem som har mandat att bestämma vad.

Sedan kommer en del praktiska beslut, exempelvis upphandling av material.

– När ambassaden byggdes var principen att det mesta av materialet skulle skeppas från Sverige. I dag gör vi tvärtom, vi tar allt lokalt. Men det kan vara svårt att veta om det som erbjuds duger och matchar de svenska materialen. Elarbetet, godkänt enligt australisk lag,

skulle jag inte ha godkänt i Sverige. Å andra sidan har de högre krav på brandskydd än vad vi är vana vid.

VALET AV OCH kommunikationen med den lokale projektledaren är en annan viktig faktor.

– Vi hade turen att få en suverän projektledare. Eftersom det är tio timmars tidsskillnad fick vi kommunicera via mejl. När jag slog på datorn på morgonen hade jag 4–5 mejl från honom. Och när han kom till jobbet, hade han svar från mig.

Det goda samarbetet, tillsammans med den för Australien ovanliga prissättningen med fast pris, var avgörande för att slippa de vanligaste problemen.

– Framförallt tjafs om pengar för tilläggsarbete, där det från Stockholm är svårt att avgöra vad som är rimligt eller inte.

Nästa större projekt är bygget av en ambassad, gemensam med Norge och Danmark, i Islamabad, Pakistan. Vilka erfarenheter tar man då med sig från Canberra? Inte så många, enligt Lennart Karlsson.

– Det finns inget typiskt ambassadbygge. Finessen och yrkeskunskapen i vårt jobb är att kunna bedöma vad som funkar och inte funkar på en viss plats. I Islamabad måste vi hitta ett helt nytt upplägg. *

Lennart Karlsson är förvaltare för 14 ambassader.